

Analiza AEI: România, pe primul loc în UE la povara reala a pretului la energie electrica

România se claseaza pe primul loc în Uniunea Europeana (UE) în privinta poverii reale a pretului la energie electrica, cu o valoare nominala cu 21% peste media europeana, arata o analiza de specialitate publicata, miercuri, de Asociatia Energia Inteligenta (AEI).

"În statisticile europene ale pretului la energie, România apare adesea ca "elevul modest" nominal (în euro) e sub media UE si sub statele vestice. Dar când pui aceeași factura prin filtrul PPP (puterea de cumparare), România se rastoarna devine tara cu costuri si preturi maximale. Nu e magie statistica. E diagnosticul cel mai simplu al ultimilor ani, nu doar cât platesti conteaza, ci cât de greu apasa plata aceea pe economia ta. România are pretul final al energiei electrice nominale cu 21% sub media UE a pretului nominal, dar în realitate este cu 15% peste în PPP la pret final. Diferenta nu vine dintr-o taxa "ascunsa", nici dintr-un tarif singular. Vine în primul rând din puterea scazuta de cumparare a românilor, care "îngreuneaza" aceeași suma în euro", sustine presedintele AEI, Dumitru Chisalita.

Potrivit specialistului, desi componentele care formeaza pretul nominal al energiei electrice arata ca România este "sub nivelul UE" aproape la toate componentele (distributie, marja, taxe), în raport cu puterea de cumparare reiese faptul ca quantumul costurilor si pretul final la energie electrica sare "peste" medie.

Analiza AEI: România, pe primul loc în UE la povara reala a pretului la energie electrica

De asemenea, raportat la Polonia, România are aproximativ acelasi pret nominal la pretul marfa si are tarife de distributie a energiei electrice sub nivel.

"Pretul marfa al energiei electrice fara taxe si tarife raportat la puterea de cumparare plaseaza România pe locul 2 în topul tarilor din UE, fiind depasita doar de Bulgaria. Structura pietei explica de ce marfa nu e ieftina (...) Piata româneasca a fost puternic influentata de volatilitatea regionala, iar mecanismele de protectie au fost aplicate mai mult pe factura finala decât pe formarea pretului angro. Structura de productie a României, hidro si nuclear ofera costuri competitive, însa în perioadele cu hidraulicitate scazuta sau mentenanta nucleara, pretul marginal este dictat de tehnologii mai scumpe (carbune si gaz), iar interconectarile regionale transmit rapid socurile externe. Pietele vestice, precum Germania sau Olanda, au volum mult mai mare, lichiditate superioara si mecanisme sofisticate de hedging. România are o piata mai mica si mai volatila, ceea ce poate amplifica preturile marginale", explica seful AEI.

Analiza de specialitate releva faptul ca tarifele medii de distributie a energiei electrice în România, raportate la puterea de cumparare, plaseaza tara noastra pe primul loc în topul statelor din UE.

"Distributia este o infrastructura cu costuri fixe mari. În România volumul distribuit per client este mic facând sa existe un costul unitar pe kWh crescut, o încarcare redusa a rețelei, o eficienta economica redusa. România are un consum per capita mai mic decât economiile vestice, ceea ce înseamna ca aceleasi costuri fixe se împart la mai putini MWh. În România exista o zona urbana densa, dar si o retea rurala extinsa si dispersata. Zonele cu densitate scazuta necesita kilometri multi de retea, au putini consumatori, aspect care ridica costul pentru unitate distribuita", este de parere Chisalita.

În viziunea expertului, tariful de distributie a energiei electrice poate fi scazut prin cresterea gradului de încarcare a rețelelor de distributie, electrificare inteligenta (pompe de caldura, EV), racordari noi, reducerea gradului de

"sub-utilizare" a rețelilor, ceea ce va duce la pierderi mai mici pe rețea, respectiv CAPEX (investiții, n.r.) mai eficient prin investiții țintite și digitalizarea care reduce OPEX (Operational Expenditure/Expense, n.r.).

Totodată, tarifele de transport a energiei electrice în România raportat la puterea de cumpărare face să ne clasăm pe locul 1 în clasamentul țărilor din UE, notează analiza citată,

"Dimensiunea geografică și topologia sistemului. În România există o rețea de transport întinsă pe o suprafață mare, variație de relief, zone de producție departe de centre de consum un necesar de interconectare regională. Rețeaua de transport trebuie să acopere distanțe lungi și să asigure stabilitatea sistemului într-un teritoriu complex. Costurile fixe sunt ridicate. Transportul este dominat de costuri fixe. Dacă volumul de tranzit nu este foarte mare, costul unitar per MWh crește, eficiența economică scade. România nu are același volum de consum industrial ca economiile vestice. Astfel, infrastructura este împartită la mai puțini MWh. Costurile de echilibrare și stabilitate. Integrarea regenerabilelor și a volatilității regionale cresc costurile serviciilor de sistem. Într-o piață mai mică, aceste costuri pot avea impact procentual mai mare decât în economii mari și foarte lichide", afirmă Dumitru Chisalita.

Și în acest caz, tariful de transport a energiei electrice, poate fi diminuat prin creșterea fluxurilor de energie electrică pe toată perioada anului prin rețele, respectiv mai multe volume tranzitate (producție, export/import, consum industrial) poate reduce costul unitar, coroborate cu reducerea congestiilor și reguli de piață care reduc costurile de echilibrare, creșterea flexibilității, a stocării, a capacității de agregare.

În ceea ce privește taxele percepute pentru energia electrică furnizată, România se situează pe poziția 11 în rândul statelor-membre ale Uniunii.

"Cum pot fi scăzute taxele energiei electrice - prin realizarea unei politici fiscale țintite dacă vrei o scădere rapidă nominală, asta e pârghia. Preturi mai mici "mâine", necesită o acțiune a Guvernului asupra tuturor componentelor care formează pretul energiei electrice (pretul marfa, taxe, eficiente de rețea și pierderi, costuri de echilibrare). Asta scade factura în euro. Eliminarea paradoxului "ieftin în euro, scump în PPP", trebuie să determine Guvernul să acționeze în sensul stimulării creșterii productivității investițiilor și a muncii, creșterea veniturilor și salariilor. Asta nu schimbă instant factura, dar schimbă înțelegerea privind greutatea facturii", subliniază președintele AEI.